

ΕΙΡΜΟΣ 2023

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΟΚΤΩ(8)

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η τεχνητή νοημοσύνη αποσιλώνει το οικοσύστημα της γνώσης

Θα έχετε σίγουρα δοκιμάσει τη νέα διαδικτυακή εφαρμογή ChatGPT ή διαβάσει γι' αυτή. Με δυο λόγια το ChatGPT είναι ένα πρόγραμμα τεχνητής νοημοσύνης που μπορεί να συνομιλήσει με ανθρώπους και να απαντήσει σε ερωτήσεις (η προηγούμενη πρόταση είναι η απάντηση που μου έδωσε το πρόγραμμα όταν το ρώτησα «Τι είναι το ChatGPT; Απάντησε με απλά λόγια σε μια πρόταση»).

Η προσπάθεια των εταιρειών τεχνολογίας να ενσωματώσουν διεπαφές τύπου ChatGPT στις μηχανές αναζήτησής τους απειλεί με εξαφάνιση το οικοσύστημα της ανθρώπινης γνώσης. Η ανάπτυξη της γνώσης είναι μια κοινωνική δραστηριότητα. Ξεκινάει με δημοσιεύσεις επιστημονικών εργασιών και βιβλίων που χτίζουν πάνω σε προηγούμενες, και με δημοσιογραφικά, επαγγελματικά και άλλα κείμενα που διαδίδουν ή σχολιάζουν τα επιστημονικά ευρήματα σε πιο προσιτές μορφές. Συνεχίζεται μέσω εξειδικευμένων ιστοσελίδων, ιστολογίων, της Βικιπαίδειας, καθώς και συζητήσεων και φόρουμ ερωτήσεων και απαντήσεων. Βασίζεται περαιτέρω στις αλληλεπιδράσεις μας με το υλικό που έχει γραφτεί μέσω επισκέψεων ιστοτόπων, θετικών ψήφων, επισημάνσεων «μου αρέσει», σχολίων, συνδέσμων και παραπομπών. Συνδυασμένα, όλα αυτά τα στοιχεία έχουν δημιουργήσει ένα πλούσιο παγκόσμιο οικοσύστημα γνώσης. Αυτό τροφοδοτείται από τις αλληλεπιδράσεις μας και προωθεί τη συνεχή ανάπτυξη χρήσιμου και ελκυστικού περιεχομένου.

Το ChatGPT και τα αδέρφια του εργάζονται απορροφώντας τεράστιες ποσότητες υπάρχοντος κειμένου και χρησιμοποιώντας το για να εκπαιδεύσουν μια δομή – παρόμοια με δίκτυο νευρώνων– που μοντελοποιεί τη γλώσσα του κειμένου. Στη συνέχεια το χρησιμοποιούν για να δώσουν εύγλωττες απαντήσεις σε οποιοδήποτε ερώτημα. Οι απαντήσεις είναι συχνά εκπληκτικά χρήσιμες, γλιτώνοντάς μας από την επίπονη εργασία αναζήτησης, ανάλυσης και σύνθεσης μιας απάντησης από διάφορες πηγές του παγκόσμιου ιστού. Το πρόβλημα είναι ότι αυτή η διαδικασία κλέβει το οικοσύστημα της γνώσης από τις αλληλεπιδράσεις που θα είχαμε σε αυτό. Κάθε μηχανή τεχνητής νοημοσύνης διαβάζει το περιεχόμενο μόνο μία φορά για την κατασκευή του μοντέλου της. Από εκεί και μετά, όλες οι αλληλεπιδράσεις μας συμβαίνουν ανάμεσα σε εμάς, τη μηχανή και το μοντέλο της· όχι με το αρχικό περιεχόμενο.

Η εξαφάνισή μας από τους ιστοτόπους που φιλοξενούσαν το αρχικό περιεχόμενο αφαιρεί τα απτά και άυλα κίνητρα των δημιουργών του, όπως τα έσοδα από διαφημίσεις, την επαγγελματική εξέλιξή τους, τη φήμη τους, ακόμη και την αλτρουιστική ευχαρίστηση της αλληλοβοήθειας. Σταματάμε να γνωρίζουμε τους συντάκτες των άρθρων, να πατάμε «μου αρέσει» σε ωραίες αναρτήσεις, να παρακολουθούμε σχετικές διαφημίσεις και να ευχαριστούμε νοερά τους εθελοντές της Βικιπαίδειας. Αναμενόμενα, τα ελαττωμένα αυτά κίνητρα θα συρρικνώσουν την ανάπτυξη πρωτότυπου περιεχομένου την ίδια στιγμή που οι δημιουργοί του θα ανταγωνίζονται με φθηνά κείμενα που δημιουργούνται από συστήματα τεχνητής νοημοσύνης. Το αποτέλεσμα είναι ένα οικοσύστημα γνώσης κυριαρχούμενο από προγράμματα τεχνητής νοημοσύνης που του αφαιρούν πολύ περισσότερη αξία απ' όση του προσφέρουν. Όπως επιτυχημένα παρατήρησε ο εκδότης και τεχνολόγος Tim O'Reilly στις αρχές αυτού του αιώνα, τέτοια οικοσυστήματα τελικά αποψιλώνονται και πεθαίνουν.

Η διαμεσολάβηση της τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να οδηγήσει σε πιο εστιασμένη και συνειδητή ανθρώπινη συμμετοχή στην ανάπτυξη γνώσης.

Η ζοφερή πρόγνωση των επιπτώσεων της κυριαρχίας της τεχνητής νοημοσύνης είναι ότι η ανάπτυξη της νέας γνώσης θα μειωθεί δραστικά. Οι δημιουργικοί συγγραφείς είναι απίθανο να καταβάλουν προσπάθεια για να γράψουν κάτι που θα διαβάσουν μόνο λίγες μηχανές τεχνητής νοημοσύνης. Οι επιστήμονες μπορεί να συνεχίσουν να γράφουν εργασίες με πρωτότυπα αποτελέσματα, αλλά είναι επίσης πιθανό να εργάζονται λιγότερο στα τμήματα των εργασιών που μπορούν να γραφτούν από το ChatGPT. Ελαττωμένη ανάπτυξη πρωτότυπου περιεχομένου θα έχει ως αποτέλεσμα όλο και λιγότερες αντίστοιχες αλληλεπιδράσεις, μειωμένη ικμάδα και, ως εκ τούτου, έναν φαύλο κύκλο που θα καταστέλλει μεγάλα τμήματα της παραγωγής γνώσης. Το αποψιλωμένο οικοσύστημα γνώσης θα κυριαρχείται από μια μονοκαλλιέργεια τεχνητής νοημοσύνης που θα παπαγαλίζει ήδη διαρκώς γνωστές αλήθειες και εύλογα ψέματα.

Τι μπορούμε να κάνουμε; Οι μηχανές ερωταποκρίσεων τεχνητής νοημοσύνης που αναπτύσσονται αυτή τη στιγμή δεν χρειάζεται να λειτουργούν ως μονόδρομοι από τη συσσωρευμένη γνώση προς τις απαντήσεις. Μπορούν να βελτιωθούν για να παρέχουν σχόλια από τις αλληλεπιδράσεις τους με εμάς σε νέους τύπους πλατφορμών συνεργασίας, όπου οι δημιουργοί γνώσης θα ανταμείβονται για τη χρησιμοποιημένη εργασία τους, θα μπορούν να βλέπουν υπάρχοντα και αναδυόμενα κενά γνώσης και θα έχουν κατάλληλα κίνητρα για τις συνεισφορές τους. Η διαμεσολάβηση της τεχνητής νοημοσύνης μπορεί επομένως να οδηγήσει σε πιο εστιασμένη και συνειδητή ανθρώπινη συμμετοχή στην ανάπτυξη γνώσης. Η μετατόπιση αυτή θα αντικατοπτρίζει παλαιότερες αλλαγές του ρόλου των ανθρώπων σε τομείς όπως το όργανο, το πλέξιμο και η λογιστική. Η νέα μορφή δημιουργίας γνώσης θα λάβει χώρα όχι στα πλούσια, παρθένα οικοσυστήματα που έχουμε τώρα, αλλά σε περιβάλλοντα που αντιστοιχούν με καλλιεργημένα χωράφια ή περιποιημένους κήπους. Μένει να δούμε πού θα μας οδηγήσει αυτή η αλλαγή, αλλά δεν μπορούμε να αποκλείσουμε μια νέα επανάσταση της γνώσης.

* Ο κ. Διομήδης Σπινέλλης είναι καθηγητής στο Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και στο Τμήμα Τεχνολογίας Λογισμικού του Πολυτεχνείου του Ντελφτ.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Πώς παγιδεύεται η γενιά του «Insta»

– Πώς η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης επηρεάζει την ψυχική υγεία μας;

– Όλοι έχουμε ακούσει για τις συναισθηματικές βλάβες που προκαλούν ο διαδικτυακός εκφοβισμός και η παρενόχληση. Επίσης γνωρίζουμε ότι σχεδόν το 60% των εφήβων αναφέρει πως έχει βιώσει κάποιο είδος διαδικτυακής παρενόχλησης ή εκφοβισμού. Έχουμε επίσης ακούσει για την υπερβολική χρήση της οθόνης. Οι μισοί

από τους εφήβους αναφέρουν συνεχή χρήση του Διαδικτύου, η οποία συνδέεται με τη χειροτέρευση της ψυχικής υγείας τους. Η συνεχής και άσκοπη κύλιση της οθόνης μειώνει σημαντικά την ικανότητά μας να συμμετέχουμε σε οποιοδήποτε είδος εστιασμένης προσοχής, δηλαδή το είδος της προσοχής που είναι απολύτως απαραίτητο, για παράδειγμα, για τις ακαδημαϊκές επιδόσεις μας. Αυτό το φαινόμενο θα μπορούσαμε πλέον να το θεωρήσουμε ως κοινωνικό πρόβλημα. Έχουμε επίσης ακούσει για τις επιζήμιες συναισθηματικές επιπτώσεις της «κουλτούρας της σύγκρισης» στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπου είμαστε καταδικασμένοι να συγκρίνουμε συνεχώς τους εαυτούς μας δυσμενώς με τις λεγόμενες «υπέροχες» ζωές που όλοι οι άλλοι δημοσιεύουν. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης διδάσκουν μια ολόκληρη γενιά, και θα την ονόμαζα γενιά του «Insta», ότι ένα από τα πιο σημαντικά επαγγέλματα στη ζωή είναι η κατασκευή μιας ελκυστικής και δελεαστικής διαδικτυακής εικόνας του εαυτού μας. Επομένως, ο οξύς κίνδυνος για τη γενιά του «Insta» είναι ότι η καλλιέργεια της εικόνας συγχέεται πλέον με την καλλιέργεια του χαρακτήρα. Αντί να εργαζόμαστε για να αναπτύξουμε χρήσιμες και αξιόπαινες προσωπικές ιδιότητες, ξοδεύουμε μεγάλη ενέργεια για να βελτιώσουμε το διαδικτυακό πορτρέτο μας.

– Με βάση αυτούς τους ισχυρισμούς, γινόμαστε «σκλάβοι» των likes;

– Αν ξυπνήσω και ανακαλύψω ότι το tweet μου έχει γίνει viral, ότι έχω χιλιάδες likes, χιλιάδες retweets (κοινοποιήσεις), το χτύπημα της ντοπαμίνης είναι άμεσο. Αισθάνομαι επιβεβαίωση, νιώθω δημοφιλής, είμαι πλέον σημαντικός και βρίσκομαι στα «ύψη». Οπότε, την επόμενη μέρα επιστρέφω και ξανακάνω tweet, αλλά τώρα δεν παίρνω ανταπόκριση από τον κόσμο, δεν υπάρχουν likes, η ψυχολογία μου αρχίζει και πέφτει, νιώθω πεσμένος. Ποια είναι η λύση; Να κυνηγήσω την επόμενη μεγάλη διαδικτυακή επιτυχία, δημοσιεύοντας κάτι που θα με φέρει ξανά στο επίκεντρο. Τα likes είναι ένα είδος νέου εικονικού ναρκωτικού, μια φθηνή και νόμιμη ψυχοτρόπος ευφορία που την επιδιώκουμε όλο και περισσότερο για να ενισχύσουμε την αυτοεκτίμησή μας. Τα likes αξιοποιούν την έμφυτη ανάγκη μας για κοινωνική αποδοχή και έγκριση στο σύστημα ανταμοιβής της κοινωνικής θέσης μας. Ομως το μεγάλο πρόβλημα είναι η εθιστική φύση της κουλτούρας των likes, τα οποία κάνουν τις ήπιες απολαύσεις και τις ικανοποιήσεις που προέρχονται από τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις του πραγματικού μας κόσμου να τις αισθανόμαστε ως λιγότερο ικανοποιητικές. Κατά συνέπεια αντικαθιστούμε τη σκληρή δουλειά που απαιτείται για την οικοδόμηση της οικειότητας στον πραγματικό κόσμο με το δέλεαρ της άμεσης ικανοποίησης μέσω της εικονικής ευφορίας. Επομένως επηρεάζεται η ικανότητά μας να χτίζουμε σχέσεις στον πραγματικό κόσμο.

Διασκευασμένο απόσπασμα συνέντευξης από τον συγγραφέα Τζέιμς Ντέιβις.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Β. Λογοτεχνικό κείμενο

ΕΛΙΖΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ (1984 -) [Στέλνω πρώτα μήνυμα και μετά αίτημα φιλίας]

Το απόσπασμα προέρχεται από το διήγημα της Ελίζας Παναγιωτάτου με τίτλο «ΤΕΣΣΕΡΑ», που εντάσσεται στη συλλογή «ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ» (εκδ. Αντίποδες, Αθήνα, 2021). Αναφέρεται στη γνωριμία του ήρωα-ταξιδιώτη με μια ηλικιωμένη κυρία, καθώς περιμένουν σε ένα διεθνές αεροδρόμιο να πραγματοποιηθεί η αναβληθείσα πτήση τους.

[...] Νιώθω σαν να αποκοιμιέμαι ή να πέφτω, όταν ακούω τη φωνή της γυναίκας. Νεαρέ μου, είστε καλά; Κάθεται σε αναπηρικό καροτσάκι, πίσω της στέκεται ο υπάλληλος που είναι υπεύθυνος για τη μετακίνησή της. Του δείχνει τον κενό χώρο δίπλα μου κι εκείνος την οδηγεί εκεί. Αμέσως αρχίζει να μιλάει. Είπαν δεν θα φύγει σήμερα, δεν έχει θέσεις. Αύριο πρωί, είπαν, και θα φτάσει αύριο το απόγευμα. Τα παιδιά όμως την περίμεναν σήμερα και θα ανησυχούσαν. Κρίμα να ταλαιπωρηθούν. Κρίμα.

[...] Βγάζω το κινητό μου από την τσέπη και της το δίνω να τους ειδοποιήσει. Δεν θυμάμαι το τηλέφωνό τους, μου λέει κάπως ντροπαλά. Δεν το έχω πάνω μου. Ανοησία. Έπρεπε να το έχω γράψει σε ένα χαρτί. Εσείς νεαρέ μου, ειδοποιήσατε αυτόν που θα έρθει να σας πάρει;

[...] Και τότε άρχισα να ρωτάω εγώ. Θα ερχόταν να την πάρει η κόρη της με τον γαμπρό της. Με το αυτοκίνητο. Μία ώρα δρόμος. Μετά τη δουλειά. Στο γραφείο του κείνος. Σε μεγάλη εταιρεία. Καλό παιδί. Εργατικό. Εκείνη καθηγήτρια. Καλό παιδί κι αυτή. Τη ρωτάω αν θέλει να προσπαθήσω να βρω το τηλέφωνο της κόρης της. Με κοιτάζει. Γνωρίζετε την κόρη μου; Χαμογελάω. Στο ίντερνετ. Δεν απαντάει. Στο φέισμπουκ. Και μετά από μια παύση ακόμα μου λέει εντάξει και μου δίνει τα στοιχεία. Βρίσκω έξι γυναίκες με το ίδιο όνομα. Της δείχνω το κινητό. Η ξανθιά, μου λέει, αφού τις εξέτασε όλες μία μία, συγκεντρωμένη. Στέλνω πρώτα μήνυμα και μετά αίτημα φιλίας. Για να δούμε, λέω κάπως παιχνιδιάρικα.

Λίγα λεπτά αργότερα η κόρη της μου στέλνει ένα τυπικό και ευγενικό μήνυμα, με ευχαριστεί και μου ζητάει να επικοινωνήσω ξανά όταν θα έχω νεότερα. Το διαβάζω δυνατά, βλέπω πως είναι ικανοποιημένη. Τώρα η κόρη σας κι εγώ είμαστε φίλοι, της λέω, τονίζοντας τη λέξη φίλοι λίγο περισσότερο απ' ό,τι θα ήθελα. Τι είδους φίλοι; Της δείχνω το κινητό. Μπορώ, ας πούμε, να δω τις φωτογραφίες της κι αυτή μπορεί να

Φροντιστήρια Ειρμός

δει τις δικές μου. Πατάω πάνω στο προφίλ μιας ξανθιάς πενηντάρας με μαύρα κοκάλινα γυαλιά. Κι έτσι αρχίζουμε να κοιτάμε φωτογραφίες και να μου εξηγεί τι βλέπουμε βάζοντας επικεφαλίδες. Ο γαμπρός μου. Κάποιες φίλες της κόρης μου. Η Μαίρη, έχω χρόνια να τη δω, πάχυνε. Η Αρετή, καλό κορίτσι. Ο γαμπρός μου ξανά. Τα παιδιά στη γιορτή του σχολείου. Η κόρη μου και ο άντρας της μπροστά στο χριστουγεννιάτικο δέντρο. [...]

ΘΕΜΑ Α

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά (80-90 λέξεις) τις απόψεις που διατυπώνει ο Δ. Σπινέλλης για την επίδραση που θα έχει η νέα διαδικτυακή εφαρμογή ChatGPT στο οικοσύστημα της γνώσης. **Μονάδες 20**

Θέμα Β

B1. Με βάση τα Κείμενα **1 και 2** να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου ως σωστές ή λανθασμένες, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο, τη λέξη **Σωστό ή Λάθος** (δεν χρειάζεται να αναφέρετε συγκεκριμένο χωρίο κειμένου).

- α. Το chatGP ενισχύσει την αλληλεπίδραση των ανθρώπων με το οικοσύστημα της γνώσης
- β. Οι πνευματικοί δημιουργοί μέσα από την τεχνητή νοημοσύνη αποκτούν νέα κίνητρα για να προωθήσουν το έργο τους.
- γ. Οι επιστήμονες πρόκειται να έχουν μεγαλύτερο φόρτο εργασίας για την παραγωγή νέας γνώσης
- δ. Η συχνή επαφή των εφήβων με το διαδίκτυο επιδρά θετικά στην ψυχική τους υγεία
- ε. Η γενιά του insta ξοδεύει πολύ χρόνο για να διαμορφώσει τη διαδικτυακή της εικόνα **Μονάδες 10**

B2α. 1. Να αξιολογήσετε το τίτλο του κειμένου 1 ως προς την επικοινωνιακή του αποτελεσματικότητα. 2. Να δώσετε στο κείμενο έναν διαφορετικό τίτλο αξιοποιώντας αναφορική – ποιητική λειτουργία της γλώσσας **Μονάδες 10**

β. Τι μπορούμε να κάνουμε; (Κείμενο 1) Να εξηγήσετε τη λειτουργία του ερωτήματος ως προς την οργάνωση του κειμένου και την πρόθεση του συντάκτη.

Μονάδες 3

B3. α. Πώς η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης επηρεάζει την ψυχική υγεία μας; (Κείμενο 2) Να βρείτε 3 εκφραστικές επιλογές με τις οποίες ο συγγραφέας διαμορφώνει την απάντησή του.

Μονάδες 6

β. Να εξηγήσετε τη χρήση των σημείων στίξης στα κείμενα:

- μια δομή –παρόμοια με δίκτυο νευρώνων– που μοντελοποιεί τη γλώσσα του κειμένου. (κείμενο 1)
- «υπέροχες» ζωές (κείμενο 2)
- retweets (κοινοποιήσεις) (κείμενο 2)

Μονάδες 6

Γ. Πώς διευκολύνει ο αφηγητής-ήρωας την ηλικιωμένη συνταξιδιώτισσά του;

Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορά σε σε τρεις κειμενικούς δείκτες.

Ποια από τις δύο γνωριμίες που τού προκύπτουν κατά την αναμονή της πτήσης (με την ηλικιωμένη κυρία ή με την κόρη της) θεωρείς πραγματικά «φιλική» και για ποιους λόγους; (150 – 200 λέξεις)

Μονάδες 15

Δ1. Να διαμορφώσετε ένα κείμενο (300- 400) λέξεων, αναλύοντας τις επιδράσεις (θετικές – αρνητικές) στις ανθρώπινες σχέσεις που προκύπτουν από τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Με ποιες δράσεις μπορεί η σχολική κοινότητα να προσανατολίσει τους νέους στην ορθή χρήση αυτών των μέσων. Μπορείτε να

αξιοποιήσετε πληροφορίες από τα κείμενα αναφοράς (1,2,3). Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί σε σχολικό περιοδικό.

Μονάδες 30

Επιμέλεια: Λάζαρος Ι. Κόλλιας

Ενδεικτικές απαντήσεις

A1. Σύμφωνα με τον Δ. Σπινέλλη η νέα διαδικτυακή εφαρμογή ChatGPT απειλεί να αφανίσει το οικοσύστημα της γνώσης. Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση ανάμεσα στους δημιουργούς και στους αναγνώστες και προωθείται το ωφέλιμο και ελκυστικό περιεχόμενο. Η έτοιμη παρεχόμενη γνώση μπορεί να μας διευκολύνει και να μας εξοικονομεί χρόνο, όμως αφανίζει τους συντάκτες, υποβαθμίζει την ποιότητα της εργασίας, την αξία της γνώσης. Επίσης, επισημαίνει ότι το επιστημονικό έργο πρόκειται να μειωθεί δραστικά με αποτέλεσμα να αμφισβητείται η εγκυρότητα της γνώσης.

B1. αΛ, β. Λ, γ Λ, δ.Λ, ε.Σ

Φροντιστήρια Ειρμός

B2.α 1. Ο τίτλος του κειμένου είναι δηλωτικός του περιεχομένου του «Η προσπάθεια των εταιριών...οικοσύστημα ανθρώπινης γνώσης». Με την αναφορική – ποιητική λειτουργία της γλώσσας προσελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, τον εισάγει στο θέμα και φανερώνει την προσωπική θέση του συντάκτη. Η ευρεία έκτασή του, τον καθιστά σαφή, κατανοητό από τον αναγνώστη αφού τον προετοιμάζει με ευστοχία γι' αυτό που θα μελετήσει.

2. «Η τεχνητή νοημοσύνη επηρεάζει την ανθρώπινη γνώση»

β. Με το ρητορικό ερώτημα «τι μπορούμε να κάνουμε;» ο συντάκτης συνδέει νοηματικά τις 2 παραγράφους και πρόθεσή του είναι να προσεγγίσει το θέμα προτείνοντας τρόπους δημιουργικής αξιοποίησης της τεχνητής νοημοσύνης. Παράλληλα, επιδιώκει να προβληματίσει, να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη για τους κινδύνους της τεχνητής νοημοσύνης, αλλά και να κινητοποιήσει το ενδιαφέρον του σχετικά με τρόπους περιορισμού του φαινομένου.

B3.α Σύμφωνα με το κείμενο 2 η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης επηρεάζει αρνητικά την ψυχική μας υγεία. Συγκεκριμένα, με την χρήση στατιστικού στοιχείου (Επίσης γνωρίζουμε...της ψυχικής υγείας τους), ο συντάκτης υποστηρίζει ότι η πλειονότητα των νέων έχει δεχτεί κάποια μορφή παρενόχλησης ή εκφοβισμού από την χρήση του διαδικτύου. Στη συνέχεια με την μεταφορική φράση (η κουλτούρα της σύγκρισης) περιγράφει με παραστατικό τρόπο τις συναισθηματικές επιπτώσεις που προκαλούνται από την σύγκριση με τις ζωές άλλων. Η χρήση ειδικών όρων της σύγχρονης τεχνολογίας (Αν ξυπνήσω και ανακαλύψω...νιώθω πεσμένος), αποδίδει με ελκυστικό και κατανοητό τρόπο την αρνητική επίδραση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην ψυχολογία μας.

β. -Με τη διπλή παύλα ο συντάκτης παραθέτει μια πρόσθετη πληροφορία, ότι δηλαδή το Chat GPT μοιάζει με δίκτυο νευρώνων

- Με την χρήση εισαγωγικών διαφαίνεται ειρωνεία και αμφισβήτηση στις υπέροχες ζωές των χρηστών.

- Με την παρένθεση ο συντάκτης επεξηγεί τον όρο retweets ώστε να γίνει κατανοητός από τον αναγνώστη.

Γ. Ο αφηγητής ήρωας διευκολύνει την ηλικιωμένη συνταξιδιώτισσά του να επικοινωνήσει με την κόρη της. Αναλυτικότερα, με τη χρήση ευθέως και πλαγίου λόγου (Βγάζω το κινητό μου... να σας πάρει;), αποδίδεται με παραστατικό και γλαφυρό τρόπο η καλή θέληση του ήρωα να βοηθήσει την ηλικιωμένη γυναίκα. Στη συνέχεια με την χρήση α' ενικού ρηματικού προσώπου ο ήρωας, μας περιγράφει με εξομολογητικό τόνο πώς εκτυλίχθηκαν τα γεγονότα σχετικά με την αναζήτηση της κόρης.(Της δείχνω...αίτημα φιλίας). Επίσης με την χρήση μικρο - περιόδου και

«κοφτού» λόγου που περιλαμβάνει εικόνες (Λίγα λεπτά...είναι ικανοποιημένη) φανερώνεται η προθυμία του ήρωα να υποστηρίξει την συνταξιδιώτισσά του.

Προσωπικά, αληθινή φιλία θεωρώ αυτήν που δημιουργήθηκε ανάμεσα στον αφηγητή – ήρωα και την ηλικιωμένη γυναίκα. Η καθυστέρηση του αεροπλάνου τους διευκόλυνε να έρθουν σε επαφή μεταξύ τους, να αλληλεπιδράσουν και να συνδιαλλαγούν σε οικείο και όμορφο κλίμα (Για να δούμε, λέω κάπως παιχνιδιάρικα). Αντίθετα, η διαδικτυακή φιλία με την κόρη της ηλικιωμένης διακρίνεται από τον απρόσωπο και αποξενωτικό της χαρακτήρα. Μάλιστα, η διαδικτυακή φιλία παραξένευε ακόμα και την γιαγιά εκδηλώνοντας με εμφαντικό τρόπο τον προβληματισμό της (τι είδους φίλοι;)

Δ1. Τίτλος: «Μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ανθρώπινες σχέσεις»

Πρόλογος: Σύντομη περιγραφή του ρόλου που διαδραματίζουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στην ζωή μας

Θετικές επιδράσεις: - Διευκολύνουν την επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων, ιδιαίτερα εκείνων που τους χωρίζουν μεγάλες αποστάσεις

- Συντελούν στην επαγγελματική προώθηση και ανάδειξη των δεξιοτήτων
- Συμβάλλουν στον πολλαπλασιασμό επιλογών των καταναλωτών είτε πρόκειται για υλικά αγαθά είτε για ψυχαγωγία- διασκέδαση
- Επιτρέπουν την ανταλλαγή ιδεών και απόψεων ανάμεσα σε πολίτες απ' όλες τις χώρες, λειτουργώντας έτσι ως μέσα διάδοσης και προώθησης της σκέψης και του πνευματικού πολιτισμού σε παγκόσμιο επίπεδο.

Αρνητικές επιδράσεις:

- Απρόσωπη μορφή επικοινωνίας που εντείνει το αίσθημα της μοναξιάς και της απομόνωσης
- Διαδικτυακός εκφοβισμός και κίνδυνος παρενόχλησης – εξαπάτησης από κακόβουλα άτομα.
- Η αλόγιστη επαφή με την εικόνα απομακρύνει, κυρίως, τα νέα παιδιά από την ενασχόληση με δημιουργικές δραστηριότητες π.χ. αθλητισμός – μελέτη βιβλίων
- Αδυναμία ουσιαστικής επικοινωνίας στην πραγματική ζωή και έκφρασης ειλικρινών συναισθημάτων.

Δράσεις σχολικής κοινότητας

Τα κοινωνικά δίκτυα αποτελούν πλέον ένα από τα πιο δημοφιλή μέσα επικοινωνίας των νέων και δη των μαθητών. Με τη χρήση τους πραγματοποιούν «ανέβασμα» αρχείων, φωτογραφιών, βίντεο, παίζουν online παιχνίδια, συναντάνε άτομα απ' όλο τον κόσμο με κοινά ενδιαφέροντα, γίνονται μέλη groups τα οποία εκφράζουν τις προσωπικές τους πεποιθήσεις και γενικώς ενημερώνονται για πράγματα σε κάθε πιθανό πεδίο ενδιαφερόντων. Για να αποφευχθούν επιπτώσεις από την αλόγιστη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης απαιτείται:

- Ενημερωτικές διαλέξεις από καταρτισμένους ομιλητές για την ορθή χρήση της τεχνολογίας
- Υλοποίηση προγραμμάτων επίσκεψης και ενημέρωσης των μαθητών από τους αρμόδιους δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος για τους ψηφιακούς κινδύνους
- Πραγματοποίηση θεατρικών παραστάσεων – αθλητικών εκδηλώσεων που να προωθούν μηνύματα (ζωντανής) επαφής ανθρώπινων σχέσεων και περιορισμού διαδικτυακών επαφών
- Η επίσκεψη στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης από τους μαθητές να πραγματοποιείται υπό την ευθύνη και εποπτεία του διδάσκοντος εκπαιδευτικού, ο οποίος θα φροντίζει να εκπαιδεύει τους μαθητές για τα ζητήματα ασφαλούς συμπεριφοράς και χρήσης του διαδικτύου.

Επιμέλεια: Λάζαρος Ι. Κόλλιας